

SENTENZA TAL-QORTI TAL-ĠUSTIZZJA (L-Ewwel Awla)

15 ta' Novembru 2007^{*}

Fil-Kawża C-162/06,

li għandha bhala sugġett talba għal deċiżjoni preliminari skond l-Artikolu 234 KE, imressqa mit-Tribunal Supremo (Spanja), permezz ta' deċiżjoni tas-7 ta' Marzu 2006, li waslet fil-Qorti tal-Ġustizzja fis-27 ta' Marzu 2006, fil-proċedura

International Mail Spain SL, li qabel kienet TNT Express Worldwide Spain SL,

vs

Administración del Estado,

Correos,

IL-QORTI TAL-ĠUSTIZZJA (L-Ewwel Awla),

komposta minn P. Jann (Relatur), President ta' l-Awla, A. Tizzano, R. Schintgen, A. Borg Barthet u M. Ilešič, Imħallfin,

^{*} Lingwa tal-kawża: l-Ispanjol.

Avukat Ġenerali: M. Poiares Maduro,
Reġistratur: M. Ferreira, Amministratur Prinċipali,

wara li rat il-proċedura bil-miktub u wara s-seduta tal-15 ta' Marzu 2007,

wara li kkunsidrat l'osservazzjonijiet ipprezentati:

- għal International Mail Spain SL, minn R. Ballesteros Pomar, avukat,
- għall-Gvern Spanjol, minn F. Díez Moreno, bħala aġent,
- għall-Gvern Belġjan, minn A. Hubert, bħala aġent,
- għall-Kummissjoni tal-Komunitajiet Ewropej, minn R. Vidal Puig u K. Simonsson, bħala aġenti,

wara li semgħet il-konklużjonijiet ta' l-Avukat Ġenerali, ipprezentati fis-seduta tat-8 ta' Mejju 2007,

taghti l-preżenti

Sentenza

- 1 It-talba għal deċiżjoni preliminari tirrigwarda l-interpretazzjoni ta' l-Artikolu 7(2) tad-Direttiva tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill 97/67/KE, tal-15 ta' Diċembru 1997, dwar regoli komuni għall-iżvilupp tas-suq intern tas-servizzi postali tal-Komunità u t-titjib fil-kwalità tas-servizz (GU 1998, L 15, p. 14).
- 2 Din it-talba giet ippreżentata fil-kuntest ta' kontroversja bejn International Mail Spain SL (iktar 'il quddiem "International Mail"), li qabel kienet iġġib l-isem TNT Express Worldwide Spain SL, u l-Administración del Estado u Correos fir-rigward tad-deċiżjoni tas-Secretaría General de Comunicaciones (Ministerio de Fomento) (Amministrazzjoni Ġenerali tal-Komunikazzjonijiet tal-Ministeru ta' l-Infrastrutturi u tal-Komunikazzjonijiet, iktar 'il quddiem l-"amministrazzjoni ġenerali tal-komunikazzjonijiet") tas-16 ta' Ġunju 1999, li tippenalizza lil International Mail talli pprovdiet, mingħajr l-awtorizzazzjoni ta' l-operatur fornitur ta' servizz postali universali, servizzi postali riżervati għal dan l-operatur.

Il-kuntest ġuridiku

Il-leġiżlazzjoni Komunitarja

- 3 Id-Direttiva 97/67 tistabbilixxi, skond l-Artikolu 1 tagħha, regoli Komunitarji b'mod partikolari l-provvista ta' servizz postali universali fil-Komunità u l-kriterji li jiddefinixxu s-servizz li jista' jiġi rriżervat għall-fornituri ta' servizz universali.

- 4 Skond l-Artikolu 3(1) ta' l-imsemmija direttiva, l-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-konsumaturi jgawdu d-dritt ta' servizz universali li jinvolvi l-provvista permanenti ta' servizz postali ta' kwalità speċifikata fil-punti kollha fit-territorju tagħhom bi prezzijiet li jistgħu jithallsu mill-konsumaturi kollha. Dan is-servizz universali jinkludi, skond is-subartikolu 7 ta' l-imsemmi artikolu, kemm is-servizzi nazzjonali kif ukoll dawk bejn fruntieri oħra.
- 5 L-Artikolu 7 ta' l-istess direttiva, li jinsab taħt il-Kapitolu 3 tagħha, intitolat "Armonizzazzjoni tas-servizzi li jistgħu jiġu riżervati", jipprovdi:

"1. Sal-limitu meħtieġ biex tiġi żgurata ż-żamma ta' servizz universali, is-servizzi li jistgħu jiġu riżervati minn kull Stat Membru għall-fornitur/i ta' servizz universali għandhom ikunu l-ikklerjar, l-issortjar, it-trasport u l-kunsinna ta' oġġetti ta' korrispondenza domestika, kemm b'kunsinna mgħaġġla u kemm jekk le, li l-prezz tagħhom ikun anqas minn hames darbiet it-tariffa pubblika għal oġġett ta' korrispondenza fl-ewwel kategorija ta' piż tal-kategorija standardl-aktar mgħaġġla fejn teżisti dik il-kategorija, kemm-il darba jkun jiżnu anqas minn 350 gramma. [...]

2. Sal-limitu meħtieġ biex tiġi żgurata ż-żamma ta' servizz universali, posta bejn fruntiera u oħra u posta diretta tista' tkompli tiġi riżervata fil-limiti tal-prezz u l-piż stabbiliti fil-paragrafu 1.

3. Bħala pass ieħor lejn il-prestazzjoni tas-suq intern tas-servizzi postali, il-Parlament Ewropew u l-Kunsill għandhom jiddeċiedu mhux aktar tard mill-1 ta' Jannar 2000 u mingħajr preġudizzju għall-kompetenza tal-Kummissjoni, dwar aktar liberalizzazzjoni bil-mod u kontrollata tas-suq postali, b'mod partikolari bil-ħsieb tal-liberalizzazzjoni tal-posta bejn fruntiera u oħrau dik diretta, kif ukoll dwar aktar

revizjoni tal-limiti tal-prezz u tal-piż, b'effett mill-1 ta' Jannar 2003, waqt li jiġu meqjusa l-iżviluppi, b'mod partikolari l-iżviluppi ekonomiċi, soċjali u teknoloġiċi, li jkun għaw sa dik id-data, u waqt li jitqies ukoll l-ekwilibriju finanzjarju tal-fornitur/i ta' servizz universali, bil-għan li jintlaḥqu aktar l-iskopijiet ta' din id-Direttiva.

[...]”

6 Is-sittax u d-dsatax-il premessa tad-Direttiva 97/67 jgħidu li:

“(16) Billi ż-żamma ta' firxa ta' daww is-servizzi li tista' tiġi riżervata, b'konformità mar-regoli tat-Trattat u mingħajr preġudizzju għall-applikazzjoni tar-regoli tal-kompetizzjoni, tidher ġustifikata fuq il-bażi li jiġi żgurat it-tħaddim ta' servizz universali taħt kundizzjonijiet finanzjarjament bilanċjati;

[...]

(19) Billi huwa raġonevoli li wieħed jippermetti, fuq bażi temporanja, li l-posta diretta u l-posta bejn fruntiera u oħrajkomplu jistgħu jiġu riżervati fil-limiti tal-prezz u l-piż provduti; [...]”.

7 Id-Direttiva 97/67 daħlet fis-seħħ fl-10 ta' Frar 1998 u t-terminu mogħti lill-Istati Membri għat-traspożizzjoni tagħha skada fl-10 ta' Frar 1999, skond l-ewwel paragrafu ta' l-Artikolu 24 tagħha.

- 8 Id-Direttiva 2002/39/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill, ta' l-10 ta' Ġunju 2002 li temenda d-Direttiva 97/67 fir-rigward tal-ftuh ulterjuri għal kompetizzjoni tas-servizzi postali Komunitarji (ĠU L 176, p. 21), issostitwixxiet l-Artikolu 7 tad-Direttiva 97/67 bl-Artikolu 1(1) tagħha bit-test iċċitat hawn taħt:

“1. Sa fejn neċessarju sabiex jiġi assigurat il-manteniment ta' servizz universali, Stati Membri jistgħu ikomplu jirriżervaw servizzi għall-provditur(i) [fornitur(i)] tas-servizz universali. Dawk is-servizzi għandhom ikunu llimitati għal clearance, organizzazzjoni, trasport u kunsinna ta' oġġetti ta' korrispondenza domestika u korrispondenza għal ġewwa trans fruntiera, kemm b'kunsinn aċċelerata u kemm jekk le, fil-limiti ta' kemm il-piż u kemm il-prezz li ġejjin. Il-limitu tal-piż għandu jkun 100 gramma mill-1 ta' Jannar 2003 u 50 gramma mill-1 ta' Jannar 2006. Dawn il-limiti tal-piż m'għandhomx japplikaw mill-1 ta' Jannar 2003 jekk il-prezz huwa ugwali għal, jew iktar minn, tliet darbiet it-tariffa pubblika għal oġġett ta' korrispondenza fl-ewwel livell tal-piż tal-kategorija l-iktar mgħaġġla, u, mill-1 ta' Jannar 2006, jekk il-prezz huwa ugwali għal, jew iktar minn, darbtejn u nofs din it-tariffa.

[...]

Sa fejn neċessarju sabiex tiġi assigurata provvista ta' servizz universali, posta diretta tista' tibqa' tiġi rriżervata fl-istess limiti tal-piż u tal-prezz.

Sa fejn neċessarju sabiex tiġi assigurata provvista ta' servizz universali, per eżempju meta ċerti setturi ta' attività postali diġà ġew liberalizzati jew minhabba l-karatteristiċi speċifiċi partikolari għas-servizzi postali fi Stat Membru, posta għal barra transfruntiera tista' tibqa' tiġi rriżervata fl-istess limiti ta' piż u ta' prezz.

[...]

3. Il-Kummissjoni għandha tiffinalizza studju prospettiv li jistima, għal kull Stat Membru, l-impatt fuq servizz universali tat-tlestija kompleta tas-suq postali intern fl-2009. Billi tibbaża fuq il-konkluzjonijiet ta' l-istudju, il-Kummissjoni għandha tissottometti sal-31 ta' Diċembru 2006 rapport lill-Parlament Ewropew u lil-Kunsill li miegħu ikun hemm proposta li tikkonferma, jekk approprjat, id-data ta' l-2009 għat-tlestija tas-suq postali intern jew li tiddetermina kull pass ieħor fid-dawl tal-konkluzjonijiet ta' l-istudju."

- 9 Il-ħmistax sas-sbatax, l-ghoxrin, it-tnejn u ghoxrin u t-tlieta u ghoxrin premissa tad-Direttiva 2002/39 jghidu li ġej:

"(15) Huwa approprjat li jiġi assigurat li l-fażijiet li jmiss tal-ftuh tas-suq huma [ikunu] kemm sostanzjali in-natura kemm li jistgħu jintlaħhqu fil-prattika għall-Istati Membri waqt li wkoll jassiguraw il-kontinwazzjoni ta' servizz universali.

(16) Tnaqqis ġenerali sa 100 gramma fl-2003 u 50 gramma fl-2006 fil-limitu tal-piż tas-servizzi li jistgħu jiġu rrizervati għall-provdituri tas-servizz universali, kumbinat bil-ftuh komplet għal kompetizzjoni ta' posta transfruntiera għal barra, b'eċċezzjonijiet possibbli sal-limitu neċessarju sabiex tiġi assicurata disposizzjoni ta' servizz universali, jirrappreżentaw fażijiet ulterjuri relattivament sempliċi u kkontrollati li madankollu huma sinifikanti.

- (17) [...] [O]ggetti ta' korrispondeza trans-fruntiera għal barra taht il-limitu ta' piż ta' 50 gramma jirrapprezentaw bejn wiehied u ieħor 3 % ohra, fuq medja, tad-dhul postali totali tal-provdituri tas-servizz universali.

[...]

- (20) Posta għal barra transfruntiera tirrapprezenta fuq medja 3 % tad-dhul postali totali. Il-ftuħ ta' din il-parti tas-suq fl-Istati Membri kollha, b'eċċezzjonijiet li kienu jkunu neċessarji sabiex tiġi assicurata l-provvista ta' servizz universali, ikun jippermetti operatori postali differenti li jiġbru, jorganizzaw u jittrasportaw il-posta kollha għal barra trans-fruntiera.

[...]

- (22) Li tiġi stabbilita skeda issa, li timmira lejn passi ulterjuri lejn li jseħh kompletament suq intern għal servizzi postali, huwa importanti kemm għall-vijabbiltà għal żmien twil tas-servizz universali u kemm għall-iżvilupp li jkompli ta' posta moderna u effiċjenti.

- (23) Huwa approprijat li jibqa' jkun hemm provvediment għall-possibiltà għal Stati Membri li jirriżervaw ċerti servizzi postali għall-provditur(i) universali tagħhom tas-servizz. Dawn l-arrangamenti jippermettu lill-provedituri universali tas-servizz li jikkompletaw il-proċess ta' adattament ta' l-operazzjonijiet u r-riżorsi umani tagħhom għal kundizzjonijiet ta' kompetizzjoni akbar mingħajr ma jithawwad l-ekwilibriju finanzjarju tagħhom u għalhekk mingħajr ma tiġi pperikolata s-salvagwardja ta' servizz universali."

- 10 Id-Direttiva 2002/39 dahlet fis-sehħ fil-5 ta' Lulju 2002 u t-terminu mogħti lill-Istati Membri għat-traspożizzjoni tagħha skada fil-31 ta' Diċembru 2002.

Il-leġislazzjoni nazzjonali

- 11 Id-Direttiva 97/67 giet trasposta fis-sistema ġuridika Spanjola permezz tal-liġi relatviva għas-servizz postali universali u l-liberalizzazzjoni tas-servizzi postali (Ley 24/1998 del Servicio Postal Universal y de Liberalización de los Servicios Postales), tat-13 ta' Lulju 1998 (iktar 'il quddiem il-“Liġi 24/1998”). Skond l-Artikolu 18(1)(C) ta' din il-liġi, fil-verżjoni tagħha fis-sehħ fid-data li fiha sehħew il-fatti fil-kawża prinċipali:

“Skond l-Artikolu 128(2) tal-Kostituzzjoni u taħt il-kundizzjonijiet stabbiliti fil-kapitolu ta' wara, is-servizzi li ġejjin, li jaqgħu taħt is-servizzi postali universali huma rrizervati esklużivament għall-operatur li jipprovdi servizz postali universali, jġigifieri:

[...]

- C) is-servizzi postali transkonfinali ta' dhul u ta' hruġ ta' ittri u kartolini, bil-limiti tal-piżijiet u l-prezzijiet iffissati fil-punt B). Għall-finijiet ta' din il-liġi, servizzi postali transkonfinali jfisser servizzi postali minn jew lejn Stati Membri oħra.”

Il-kawża prinċipali u d-domanda preliminari

- 12 International Mail Spain SL ipprovdiet servizzi postali transkonfinali għal barra ta' kartolini miġbura mill-postijiet turistiċi prinċipali Spanjoli. Għal dan il-ghan, kienu tpoġġew kaxxi ta' l-ittri f'lukandi, siti ta' l-ikkampjar, residenzi, supermarkets, eċċ, għall-gbir tal-kartolini ddestinati għal pajjiżi barranin, li fuqhom kellhom jitwāhħlu bolol speċjali li kienu jinbiegħu mill-istess postijiet bħall-kartolini.
- 13 L-Amministrazzjoni Ġenerali tal-Komunikazzjonijiet ikkunsidrat li dan is-servizz kien jikkostitwixxi ksuri amministrattiv serju, skond id-dispożizzjonijiet magħquda ta' l-Artikolu 41(3)(a) u 2(b) tal-Liġi 24/1998, li jikkonsisti fil-“provvista ta' servizzi postali riżervati għall-operatur fornitur ta' servizz postali universali mingħajr l-awtorizzazzjoni tiegħu, li jippreġudika l-ġhotja ta' servizz ta' dan l-operatur”.
- 14 Permezz tad-deċiżjoni tagħha tas-16 ta' Ġunju 1999, l-Amministrazzjoni Ġenerali tal-Komunikazzjonijiet ikkundannat lil International Mail għal multa li tammonta għal ESP 10 000 000 u imponitilha li toqgħod lura milli tipproponi u tipprovidi servizzi postali ta' l-istess tip bħal daww riżervati għall-operatur awtorizzat li jiżgura l-provvista ta' servizz postali universali kif ukoll li tneħħi l-kaxxi ta' l-ittri kollha u l-informazzjoni li jikkonċernaw l-imsemmi servizz.
- 15 Peress li t-Tribunal Superior de Justicia de Madrid ċaħad ir-rikors imressaq minn International Mail kontra l-imsemmija deċiżjoni, billi qieset b'mod partikolari li l-Liġi 24/1998 hija konformi mad-Direttiva 97/67, din il-kumpannija appellat għal kassazzjoni quddiem il-qorti tar-rinviju.

- 16 Skond din ta' l-aħħar, is-soluzzjoni tal-kontroversja fil-kawża prinċipali tiddependi ħafna mill-interpretazzjoni li għandha tingħata lill-Artikolu 7(2) tad-Direttiva 97/67. Fil-fatt, fl-ipoteżi fejn l-Artikolu 18(1)(C) tal-Liġi 24/1998 ma jirrispettax il-kundizzjonijiet imsemmija fid-dispożizzjoni Komunitarja msemmija iktar 'il fuq, il-kunsiderazzjoni żbaljata ta' din il-liġi nazzjonali mill-operaturi privati ma tistax tiġġustifika penali amministrattiva bħal dik mogħtija lil International Mail. Id-dubji li tqajjem l-imsemmija qorti rigward l-interpretazzjoni korretta ta' l-Artikolu 7 tad-Direttiva 97/67 jirriżultaw, b'mod partikolari, mill-intestatura ġdida li d-Direttiva 2002/39 tat lil dan l-artikolu.
- 17 F'dawn iċ-ċirkustanzi t-Tribunal Supremo ddeċieda li jissospendi l-proċedimenti u li jagħmel lill-Qorti tal-Ġustizzja d-domanda preliminari li ġejja:

“L-Artikolu 7(2) tad-Direttiva 97/67 [...] li jawtorizza lill-Istati Membri jinkludu l-posta transkonfinali fost is-servizzi postali riżervati, jippermetti lill-imsemmija Stati Membri jistabbilixxu din ir-riżervazzjoni fil-każ biss li jkun jistgħu jagħtu prova li mingħajrha l-istabbiltà ekonomika titqiegħed f'riskju, jew, għall-kuntrarju, dawn l-Istati Membri jistgħu jzommuha abbażi ta' kunsiderazzjonijiet oħrajn fosthom l-opportunità, li jirrigwardaw is-sitwazzjoni ġenerali fis-settur postali, inkluż il-grad ta' liberalizzazzjoni ta' l-imsemmi settur fil-mument li fih tittiehed id-deċizzjoni dwar l-imsemmija riżervazzjoni?”

Fuq id-domanda preliminari

Fuq l-ammissibbiltà

- 18 Il-Gvern Spanjol iqis li t-talba għal deċizzjoni preliminari hija inammissibbli, in kwantu din tikkonċerna fil-verità l-validità ta' leġiżlazzjoni nazzjonali u mhux l-

interpretazzjoni ta' leġislazzjoni Komunitarja. Fil-fatt, billi rressqet l-imsemmija domanda lill-Qorti tal-Ġustizzja, il-qorti nazzjonali qeghda fil-verità titlobha tevalwa jekk l-Artikolu 18(1)(C) tal-Liġi 24/1998 hijhiex konformi mad-Direttiva 97/67 jew jekk din id-dispożizzjoni nazzjonali teċċedix il-limiti imposti minn din id-direttiva.

- 19 F'dan ir-rigward, għandu jiġi mfakkar li mhijiex il-Qorti tal-Ġustizzja li għandha tippronunzja ruħha, fil-kuntest ta' proċedura mressqa bis-saħħa ta' l-Artikolu 234 KE, fuq il-kompatibbiltà tar-regoli tad-dritt intern mad-dispożizzjonijiet tad-dritt Komunitarju (ara, b'mod partikolari, is-sentenzi tas-7 ta' Lulju 1994, *Lamare*, C-130/93, *Gabra* p. I-3215, punt 10 u tad-19 ta' Settembru 2006, *Wilson*, C-506/04, *Gabra* p. I-8613, punt 34). Barra minn hekk, fil-kuntest tas-sistema ta' kooperazzjoni ġudizzjarja stabbilita minn dan l-Artikolu, huma l-qorti ta' l-Istati Membri u mhux il-Qorti tal-Ġustizzja li għandhom jinterpretaw dispożizzjonijiet nazzjonali (ara, b'mod partikolari, is-sentenza tat-12 ta' Ottubru 1993, *Vanacker u Lesage*, C-37/92, *Gabra* p. I-4947, punt 7, kif ukoll *Wilson*, iċċitata iktar 'il fuq, punt 34).
- 20 Min-naħa l-oħra, il-Qorti tal-Ġustizzja hija kompetenti li tipprovdi lill-qorti nazzjonali l-elementi kollha ta' interpretazzjoni li jirriżultaw mid-dritt Komunitarju li jippermettulha tevalwa l-kompatibbiltà tar-regoli tad-dritt intern mal-leġislazzjoni Komunitarja (ara, b'mod partikolari, is-sentenzi ċċitati iktar 'il fuq *Lamare*, punt 10, u *Wilson*, punt 35).
- 21 Għaldaqstant, l-argument tal-Gvern Spanjol għandu jiġi miċħud, u dan wisq iżjed meta d-domanda magħmula mill-qorti tar-rinviju tikkomporta esplicitament l-interpretazzjoni ta' dispożizzjoni tad-dritt Komunitarju.
- 22 Il-Gvern Spanjol isostni li d-domanda għal deċiżjoni preliminari hija inammissibbli in kwantu hija żnaturata minn effett utli u fformulata ipotetikament. Fil-fatt, il-Qorti

tal-Ġustizzja tista' tesprimi ruħha biss b'mod astratt u ġenerali fuq il-mertu tar-riżervazzjoni tal-posta transkonfinali għall-operatur inkarigat mill-provvista ta' servizz postali universali, iżda hija ma tistax tevalwa l-kwistjoni dwar jekk din ir-riżervazzjoni, li għaliha jipprovdil l-Artikolu 18(1)(C) tal-Liġi 24/1998 hijiex fondata jew jekk, bil-kontra, teċċedix il-limiti imposti mill-Artikolu 7(2) tad-Direttiva 97/67, peress li t-tali evalwazzjoni ma taqax taħt il-ġurisdizzjoni tagħha.

23 F'dan ir-rigward, għandu jiġi mfakkar li, fil-kuntest tal-proċedura msemmija fl-Artikolu 234 KE, hija biss il-qorti nazzjonali, li quddiemha tressqet il-kawża u li għandha tassumi r-responsabbiltà tad-deċizzjoni ġudizzjarja li għandha tingħata, li għandha tevalwa, fid-dawl ta' ċirkustanzi partikolari tal-kawża, kemm in-neċessità għal deċizzjoni preliminari sabiex tkun f'pożizzjoni li tagħti s-sentenza tagħha, kif ukoll ir-rilevanza tad-domandi li hija tagħmel lill-Qorti tal-Ġustizzja. Għaldaqstant, minhabba li d-domandi mressqa jirrigwardaw l-interpretazzjoni tad-dritt Komunitarju, il-Qorti tal-Ġustizzja hija, bħala prinċipju, marbuta li tiddeċiedi (ara, b'mod partikolari, is-sentenza tat-18 ta' Lulju 2007, Lucchini, C-119/05, Ġabra p. I-6199, punt 43 u l-ġurisprudenza ċċitata).

24 Barra minn hekk, is-sempliċi fatt li l-Qorti tal-Ġustizzja hija mitluba tesprimi ruħa bi kliem astratti u ġenerali ma jistax ikollu bħala effett li jagħti lok għall-inammissibbiltà ta' domanda għal deċizzjoni preliminari. Fil-fatt, waħda mill-karatteristiċi essenzjali tas-sistema ta' kooperazzjoni ġudizzjarja stabbilita mill-Artikolu 234 KE timplika li l-Qorti tal-Ġustizzja tagħti risposta bi kliem pjuttost astratti u ġenerali għal domanda għall-interpretazzjoni tad-dritt Komunitarju li ssir lilha, fejn imbagħad hija l-qorti tar-rinviju li għandha taqta' l-kontroversja li tressqet quddiemha billi tiegħu in-kunsiderazzjoni r-risposta tal-Qorti tal-Ġustizzja.

25 Għaldaqstant, id-domanda għal deċizzjoni preliminari għandha titqies li hija ammissibbli.

Fuq il-mertu

- 26 Permezz tad-domanda tagħha l-qorti tar-rinviju titlob essenzjalment jekk l-Artikolu 7(2) tad-Direttiva 97/67 għandux jiġi interpretat fis-sens li jippermetti lill-Istati Membri jirriżervaw il-posta transkonfinali għall-fornitur ta' servizz postali universali biss safejn dawn jistabbilixxu li, fin-nuqqas ta' din ir-riżerva, l-ekwilibriju finanzjarju ta' dan ta' l-aħħar jiġi pperikolat jew jekk kunsiderazzjonijiet oħra relatati mas-sitwazzjoni ġenerali tas-settur postali, inkluża s-sempliċi opportunità, ikunux biżżejjed biex jiġġustifikaw l-imsemmija riżerva.
- 27 L-Artikolu 7(2) tad-Direttiva 97/67 jippermetti lill-Istati Membri jkomplu jirriżervaw lill-fornitur tas-servizz postali universali, taht ċerti limiti ta' prezz u ta' piż, il-posta transkonfinali "[s]al-limitu mehtieġ biex tiġi żgurata ż-żamma ta' servizz universali". L-istess kundizzjoni tapplika, barra minn hekk, skond is-subartikoli 1 u 2 ta' l-imsemmi artikolu, għall-possibbiltà li jiġi rriżervat lill-fornitur tas-servizz postali universali, taht ċerti limiti ta' prezz u ta' piż, l-ikklerjar, l-issortjar, it-trasport u l-kunsinna tal-posta li tintbagħat internament kif ukoll il-posta diretta.
- 28 Għandu jiġi kkonstatat l-ewwel nett li l-użu tal-kelma "mehtieġ" tipprekludi li l-imsemmija riżerva tiġi ġġustifikata minn sempliċi kunsiderazzjonijiet ta' opportunità.
- 29 Ir-raġunijiet li ħajru lil-leġizlatur Komunitarju jipprovdi għall-possibbiltà ta' din ir-riżerva jissem mew fis-sittax-il premessa tad-Direttiva 97/67, li tgħid li "ż-żamma ta' firxa ta' daww is-servizzi li tista' tiġi riżervata, b'konformità mar-regoli tat-Trattat u mingħajr preġudizzju għall-applikazzjoni tar-regoli tal-kompetizzjoni, tidher ġustifikata fuq il-bażi li jiġi żgurat it-thaddim ta' servizz universali taht kundizzjonijiet finanzjarjament bilanċjati".

- 30 Fir-rigward, f'dan il-kuntest, ta' posta diretta u l-posta transkonfinali b'mod partikolari, hija fil-premessa 19 tad-Direttiva 97/67 li l-leġislatur Komunitarju enfasizza li "huwa raġonevoli li wiehed jippermetti, fuq bażi temporanja, li l-posta diretta u l-posta bejn fruntiera u oħra jkomplu jistgħu jiġu riżervati [...]".
- 31 L-għan ta' l-Artikolu 7(2) tad-Direttiva 97/67 huwa għaldaqstant li jiggarantixxi ż-żamma tas-servizz postali universali, b'mod partikolari billi jagħtih ir-riżorsi meħtieġa sabiex ikun jista' jahdem taht kundizzjonijiet ta' ekwilibriju finanzjarju.
- 32 Din l-interpretazzjoni hija, barra minn hekk, sostnuta mill-fatt li l-ekwilibriju finanzjarju ta' fornitur tas-servizz postali universali huwa wiehed mill-kriterji essenzjali li, skond l-Artikolu 7(3) ta' l-imsemmija direttiva, għandhom jittiehdu in kunsiderazzjoni mill-Parlament u mill-Kunsill meta jiehdu deċiżjoni ulterjuri li tikkonċerna l-għan tal-liberalizzazzjoni progressiva u kkontrollata tas-suq tas-servizzi postali, b'mod partikolari fid-dawl tal-liberalizzazzjoni tal-posta transkonfinali.
- 33 Il-kriterju ta' l-ekwilibriju finanzjarju diġà ttiehed in kunsiderazzjoni mill-gurisprudenza tal-Qorti tal-Ġustizzja fil-qasam tas-servizzi postali qabel id-dhul fis-seħh tad-Direttiva 97/67 u relattiva b'mod partikolari għall-Artikolu 90 tat-Trattat KE (li sar l-Artikolu 86 KE).
- 34 Skond l-imsemmija ġurisprudenza, l-Istati Membri jistgħu jagħtu lil fornitur ta' servizz postali universali, fil-funzjoni tagħha bħala impriża inkarigata mill-amministrazzjoni ta' servizz ta' interess ekonomiku ġenerali, drittijiet esklużivi li jistgħu jillimitaw, jew saħansitra jeskludu, il-kompetizzjoni inkwantu dan ikun neċessarju għat-twettiq tal-missjoni tiegħu ta' interess ġenerali u, b'mod partikolari, li jibbenefika minn kundizzjonijiet ekonomikament aċċettabbli (ara s-sentenza tad-19 ta' Mejju 1993, Corbeau, C-320/91, Ġabra p. I-2533, punti 14 sa 16).

- 35 F'dan ir-rigward, jirriżulta mill-istess ġurisprudenza li mhuwiex neċessarju li l-ekwilibriju finanzjarju jew il-vijabbiltà ekonomika ta' l-impriża inkarigata mill-amministrazzjoni ta' servizz ta' interess ekonomiku ġenerali jkunu mhedda. Huwa sempliċement mehtieg li, fin-nuqqas tad-drittijiet kontenzjużi, ma jitwettqux il-missjonijiet partikolari mogħtija lill-impriża jew li ż-żamma ta' dawn id-drittijiet tkun neċessarja sabiex min għandu dawn id-drittijiet ikun jista jikseb il-missjonijiet ta' interess ekonomiku ġenerali fdati lilu taħt kundizzjonijiet ekonomikament aċċettabbli (sentenza tas-17 ta' Mejju 2001, TNT Traco, C-340/99, Ġabra p. I-4109, punt 54).
- 36 F'dan il-kuntest, il-Qorti tal-Ġustizzja enfasizzat li l-obbligu, għal min għandu din il-missjoni, li jiżgura s-servizzi tiegħu taħt kundizzjonijiet ta' ekwilibriju ekonomiku jippreżupponi l-possibbiltà ta' kumpens bejn is-setturi ta' attivitajiet vijabbli u setturi inqas vijabbli u tiġġustifika, għalhekk, limitazzjoni tal-kompetizzjoni, min-naħa ta' l-imprendituri partikolari, fuq il-livell tas-setturi ekonomikament vijabbli (sentenza Corbeau, iċċitata iktar 'il fuq, punt 17).
- 37 Din il-ġurisprudenza relattiva għad-dritt primarju hija wkoll rilevanti fil-kuntest tal-kawża prinċipali, u dan iktar meta d-Direttiva 97/67 tfakkar esplicitament u numru ta' drabi li r-regoli tat-Trattat għandhom jiġu rrispettati meta jingħata dritt esklużiv.
- 38 Għaldaqstant, l-Artikolu 4 tad-Direttiva 97/67 jipprovdi li “[k]ull Stat Membru għandu jistabbilixxi skond il-liġi tal-Komunità l-obbligi u d-drittijiet assenjati lill-fornitur/i ta' servizz universali u għandu jippublikahom”. Bl-istess mod, is-sittax-il premessa ta' din l-istess direttiva kif ukoll il-wiehed u erbgħin premessa tagħha, li tgħid li din id-direttiva “ma taffettwax l-applikazzjoni tar-regoli tat-Trattat, u b'mod partikolari r-regoli tiegħu dwar il-kompetizzjoni u l-libertà li jiġu provduti servizzi”, jenfasizzaw li dawn ir-regoli, b'mod partikolari dawk li jikkonċernaw il-kompetizzjoni, għandhom jiġu rrispettati.

39 Jirriżulta mill-ġurisprudenza relatata mad-dritt primarju, imsemmija fil-punti 33 sa 36 ta' din is-sentenza, li l-kriterju ta' l-ekwilibriju finanzjarju tas-servizz postali universali jista' validament jittiehed in kunsiderazzjoni minn Stat Membru ladarba dan jiddeċiedi li jirriżerva l-posta transkonfinali u li dan il-kriterju għandu bħala prinċipju, kif osserva l-Avukat Ġenerali fil-punti 26 sa 31 tal-konklużjonijiet tiegħu, li jiġi applikat billi jittiehdu biss in kunsiderazzjoni servizzi li jikkostitwixxu s-servizz postali universali u mhux attivitajiet oħra li l-fornitur jista', jekk ikun il-każ, jeżerċita. Fil-fatt, jista' jkun li dan ta' l-aħħar jeżerċita wkoll attivitajiet ekonomiċi oħra, li għandhom jiġu esklużi mill-benefiċċju ta' l-ghajnuna relatata li tiġi mis-servizzi riżervati.

40 Madankollu, jirriżulta wkoll mill-imsemmija ġurisprudenza li l-kundizzjoni msemmija fl-Artikolu 7(2) tad-Direttiva 97/67 ma tistax tiġi ridotta għal dan l-aspett finanzjarju biss, in kwanti ma jistax jiġi eskluż li jeżistu raġunijiet oħra li għalihom, skond l-Artikolu 86(2) KE, l-Istati Membri jistgħu jiddeċiedu li jirriżervaw posta transkonfinali biex jiżguraw ruħhom li titwettag il-missjoni partikolari mogħtija lill-fornitur ta' servizz postali universali.

41 B'hekk, il-kunsiderazzjonijiet, bħall-opportunità, relatati mas-sitwazzjoni ġenerali tas-settur postali, inkluża dik marbuta mal-livell ta' liberalizzazzjoni tiegħu meta tittiehed deċizzjoni rigward il-posta transkonfinali, mhumix biżżejjed biex jiġġustifikaw il-fatt li din tiġi rriżervata, sakemm, fin-nuqqas ta' din ir-riżerva, ma tintilifx il-kisba ta' servizz postali universali jew li din ir-riżerva tkun meħtieġa sabiex dan is-serizz ikun jista' jiġi pprovdut taħt kundizzjonijiet ekonomikament aċċettabbli.

42 Għaldaqstant, għandu jiġi kkonstatat li kemm l-intestatura ta' l-Artikolu 7(2) tad-Direttiva 97/67 kif ukoll l-għan ta' din id-dispożizzjoni jmorru kontra li d-deċizzjoni li l-posta transkonfinali tiġi rriżervata għall-fornitur ta' servizz postali universali huwa ġustifikat minhabba sempliċi kunsiderazzjonijiet ta' opportunità.

- 43 L-emenda ta' l-Artikolu 7 tad-Direttiva 97/67 mid-Direttiva 2002/39 (iktar `il quddiem id-“Direttiva 97/67 emendata”), li għaliha l-qorti tar-rinviju tirreferi espliċitament sabiex timmotiva d-deċiżjoni tagħha li tirreferi domanda preliminari lill-Qorti tal-Ġustizzja, ma tinvalidax din l-interpretazzjoni.
- 44 Fil-fatt, għandu jiġi mfakkar li r-raba' paragrafu ta' l-Artikolu 7(1) tad-Direttiva 97/67 emendata jipprovdi li, “[s]a fejn neċessarju sabiex tiġi assicurata provvista ta' servizz universali, per eżempju meta ċerti setturi ta' attività postali diġà ġew liberalizzati jew minhabba l-karatteristiċi speċifiċi partikolari għas-servizzi postali fi Stat Membru, posta għal barra transfruntiera tista' tibqa' tiġi rrizervata fl-istess limiti ta' piż u ta' prezz”.
- 45 Kif issostni l-Kummissjoni tal-Komunitajiet Ewropej fl-osservazzjonijiet bil-miktub tagħha, jirriżulta b'mod partikolari mit-tnejn u għoxrin u t-tlieta u għoxrin premessa tad-Direttiva 2002/39 li raba' paragrafu ta' l-Artikolu 7(1) tad-Direttiva 97/67 emendata għandu bħala għan, l-istess bħall-Artikolu 7(2) tad-Direttiva 97/67, li ma jiġix ippregudikat l-ekwilibriju finanzjarju tas-servizz postali universali u għalhekk li l-provvista ggarantita ta' dan is-servizz universali ma tiġix kompromessa.
- 46 Barra minn hekk, kif issostni wkoll il-Kummissjoni, imur kontra l-għan tad-Direttiva 2002/39, li hu li jinkiseb il-ftuħ progressiv u kkontrollat tas-servizzi postali għall-kompetizzjoni, li r-raba' paragrafu ta' l-Artikolu 7(1) tad-Direttiva 97/67 kif emendata, jiġi interpretat fis-sens li jwessa' l-margini ta' diskrezzjoni mogħtija lill-Istati Membri.

47 Fil-verità, kif josserva l-Avukat Ġenerali fil-punt 36 tal-konklużjonijiet tiegħu, is-sittax-il premessa tad-Direttiva 2002/39, li jgħid li “ftuħ komplet għal kompetizzjoni ta’ posta transfruntiera għal barra, b’eċċezzjonijiet possibbli sal-limitu neċessarju sabiex tiġi assicurata disposizzjoni ta’ servizz universali, [jikkostitwixxi fażi] ulterjuri relattivament sempliċi u kkontrollat[a] li madankollu [hija] sinifikanti”, fid-dawl tal-ħmistax, is-sbatax u l-ghoxrin premessa ta’ din l-istess direttiva, tistabbilixxi kjarament in-natura eċċezzjonali tal-possibbiltà li l-posta transkonfinali għal barra tiġi rrizervata, kif jipprovdi r-raba’ paragrafu ta’ l-Artikolu 7(1) tad-Direttiva 97/67 kif emendata.

48 Għalhekk, l-eżempji li jagħti r-raba’ paragrafu ta’ l-Artikolu 7(1) tad-Direttiva 97/67 kif emendata jikkostitwixxu biss, kif osserva l-Avukat Ġenerali fil-punt 33 tal-konklużjonijiet tiegħu, indikazzjonijiet li jistgħu jiggwidaw l-evalwazzjoni relattiva għall-attribuzzjoni tad-drittijiet speċjali lill-fornitur ta’ servizz postali universali, bħar-riżerva ta’ provvista tal-posta transkonfinali, mingħajr ma jkun tali li jkollhom effett fuq l-interpretazzjoni li għandha ssir ta’ l-Artikolu 7(2) tad-Direttiva 97/67.

49 Fir-rigward ta’ l-oneru tal-prova tan-neċessità, għaż-żamma tas-servizz postali universali, li l-posta transkonfinali tiġi rrizervata għall-fornitur tas-servizz, jirriżulta mill-intestatura ta’ l-Artikolu 7(2) tad-Direttiva 97/67, li huwa l-Istat Membru li jagħmel użu mill-possibbiltà li japplika t-tali riżerva jew, jekk ikun il-każ, it-tali fornitur. Din l-interpretazzjoni hija sostnuta mill-fatt li, fil-kuntest ta’ l-Artikolu 86 (2) KE, huwa l-Istat Membru jew l-impriza li tinvoka din id-dispożizzjoni li għandha tipprova li l-kundizzjonijiet għall-applikazzjoni tagħha ġew issodisfati (sentenza TNT Traco, iċċitata iktar ’il fuq, punt 59).

50 Fir-rigward ta' dak kollu li ntqal, ir-risposta għad-domanda għandha tkun li l-Artikolu 7(2) tad-Direttiva 97/67 għandu jiġi interpretat fis-sens li dan jippermetti lill-Istati Membri jirriżervaw il-posta transkonfinali għal fornitur ta' servizz postali universali biss safejn jiġi stabbilit

— li, fin-nuqqas ta' din ir-riżerva, tintilef il-kisba ta' dan is-servizz universali, jew

— li din ir-riżerva hija meħtieġa sabiex dan is-servizz ikun jista' jinkiseb taħt kundizzjonijiet ekonomikament aċċettabbli.

Fuq l-ispejjeż

51 Peress li l-proċedura għandha, fir-rigward tal-partijiet fil-kawża prinċipali, in-natura ta' kwistjoni mqajma quddiem il-qorti tar-rinviju, hija din il-qorti li għandha tiddeċiedi fuq l-ispejjeż. L-ispejjeż sostnuti għas-sottomissjoni ta' l-osservazzjonijiet lill-Qorti tal-Ġustizzja, barra dawk ta' l-imsemmija partijiet, ma jistgħux jithallsu lura.

Għal dawn il-motivi, Il-Qorti tal-Ġustizzja (L-Ewwel Awla) taqta' u tiddeċiedi:

L-Artikolu 7(2) tad-Direttiva 97/67/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill, tal-15 ta' Diċembru 1997, dwar regoli komuni għall-iżvilupp tas-suq intern tas-

servizzi postali tal-Komunità u t-titjib fil-kwalità tas-servizz, għandu jiġi interpretat fis-sens li jippermetti lill-Istati Membri jirriżervaw il-posta transkonfinali għal fornitur ta' servizz postali universali biss safejn jiġi stabbilit

- **li, fin-nuqqas ta' din ir-riżerva, tintilef il-kisba ta' dan is-servizz universali, jew**
- **li din ir-riżerva hija meħtieġa sabiex dan is-servizz ikun jista' jinkiseb taħt kundizzjonijiet ekonomikament aċċettabbli.**

Firem